

جمعه جادو

برنامه «کتابنامه» تعطیل شد

بی‌مهری رسانه ملی به «یار مهریان»

● **شرق:** «کتابنامه»، پربیننده‌ترین برنامه شبکه چهار تعطیل شد؛ اتفاقی که به گفته علیرضا حائری، تهیه‌کننده این برنامه تلویزیونی، هنوز دلیلش مشخص نیست. هرچند حواشی گوناگونی پیرامون این برنامه مطرح شده است که گفته می‌شود دلیلی بر تعطیلی برنامه است. از جمله اینکه رویکرد تجاری بر اطلاع‌رسانی فرهنگی مقدم بوده است. حائری به «شرق» می‌گوید در این برنامه به سفارش نویسندگان، مترجمان و ناشران کتاب تبلیغ می‌کرده و خبرهای حوزه نشر و اطلاعاتی در خصوص چاپ کتاب در ایران و خارج از مرزها اطلاع‌رسانی می‌شده که برای مخاطبان برنامه جذاب بوده است. او در پاسخ به این پرسش که آیا مبلغی نیز برای تبلیغ کتاب‌ها دریافت می‌شده یا خیر؟ اضافه می‌کند: «بله کتابنامه در خدمت صنعت نشر کشور بود و بین صد تا ۸۰۰ هزار تومان بابت بخشی از هزینه تولید برنامه از طرف سفارش‌دهنده پرداخت می‌شد. هزینه پخش هم که بسیار گران‌تر است، کاملا رایگان بود. البته برای کتاب‌های ارزشمند و فاخر اصلا چیزی دریافت نمی‌شد. این برنامه ایجازی مثال‌زدنی داشت و وقت بیننده تلف نمی‌شد و برای اولین‌بار برنامه‌ای در حوزه کتاب بود که سکالت و رخت ایجاد نمی‌کرد. هدفش کتاب‌خوان‌کردن آنهایی بود که با کتاب به هر دلیلی قهر کرده بودند و حتی آنهایی که اوایل با این برنامه مخالف بودند اخیرا اذعان کردند که این برنامه برنامه موفق و پرمخاطب شبکه چهار بود. تصور نمی‌کنم شبکه چهار بخواهد مخاطبانش را از دیدن این برنامه محروم کند».

پیگیری‌های خبرنگار «شرق» برای تماس با مدیران سیما به جایی نرسید و رویکرد شبکه چهار نسبت به تعطیلی این برنامه هنوز مشخص نیست. آنچه که تا به امروز این برنامه و دیگر برنامه‌های کتاب‌محور رسانه ملی را با حواشی متعددی مواجه کرده، رویکرد تجاری سازندگان آن در تبلیغ کتاب بوده است؛ باین‌حال به نظر می‌رسد تعطیلی این برنامه گزینه چندان مناسبی نخواهد بود.

عسل عباسیان؛ بعد از توافق هسته‌ای ایران با کشور های ۵+۱، فستیوال فیلم زوریخ نیز ایران را به‌عنوان کشور میهمان بخش دیدگاه جهان نوی خود انتخاب کرد. این فستیوال سؤنیسی بنا دارد چندین فیلم و مستند مختلف از فیلم‌سازان جوان ایرانی به نمایش بگذارد و به همین سبب دست‌اندرکاران این جشنواره در بیانیه‌ای اعلام کرده‌اند: «فیلم‌سازان ایرانی این وظیفه را بر عهده گرفتند تا به شیوه‌ای هوشمندانه و سرگرم‌کننده درباره موضوع‌های مختلف و حتی برخی خط قرمزها، سؤال کنند و با آنها رویه‌رو شوند» و با نام‌بردن از افتخارات سینمای ایران نظیر عباس کیارستمی، اصغر فرهادی و جعفر پناهی گفته‌اند که جشنواره زوریخ می‌خواهد پلت‌فرمی برای فیلم‌سازان روبه‌رشد ایرانی تأمین کند و در پایان هم اهمیت سینمای ایران را چنین یادآوری کرده‌اند: «ایران خانه یک بدنه خارق‌العاده و چندوجهی از فیلم‌هایی است که به مسائل کنونی اجتماعی، ازجمله مسائل خانوادگی، برخورد نسل‌ها و... در ژانرهای گوناگون می‌پردازد». هفته گذشته، وال‌استریت‌ژورنال نیز در گزارشی، چشم‌اندازی روشن برای سینمای ایران پس از برداشته‌شدن تحریم‌ها پیش‌بینی کرده بود. به همین بهانه با کامبوزیا پرتوی، کارگردان و سناریست ایرانی که همیشه در جشنواره‌های مهم حضور داشته و آثارش با اقبال جهانی مواجه شده، گفت‌وگویی داشته‌ایم تا وضعیت سینمای ایران در عصر پساتوافق را مورد بررسی قرار دهیم.

ک تاثیر لغو تحریم‌ها بر سینمای ایران در عرصه بین‌الملل را چه می‌دانید؟

اگر بخواهیم به تاثیر لغو تحریم بر روابط سینمای ایران و سینمای جهان فکر کنیم، باید گفت‌خوشبختانه قبلا، در دوران تحریم‌ها هم، سینماگران و البته دیگر هنرمندان ما در عرصه بین‌المللی کار خودشان را می‌کردند و تحریم‌ها سبب عقب‌ماندن هنر ایران از آنچه در جهان روی می‌دهد، نشد. در این سال‌ها، نمایشگاه‌های نقاشی نقاشان ایرانی در کشورهای بسیاری برگزار شدند، تئاترهای‌مان به مهم‌ترین جشنواره‌ها راه یافتند، سینمای‌مان نیز در جشنواره‌های مهم حضور داشت و افتخاراتی کسب کرد. اصولا تحریم نمی‌تواند جلو اندیشه را بگیرد و بیشترین تأثیرش، تنگنای اقتصادی و انزوا ی سیاسی است و بر اندیشه یی تأثیر است. در همان دوران تحریم‌ها نیز کارگردان‌های ما از سوی

بهترین کمپانی‌های جهان دعوت شدند و خارج از ایران فیلم ساختند. تحریم، جنبه اقتصادی و سیاسی دارد، اما منزوی‌کننده اندیشه و هنر نیست. فیلم‌های ما، در سال‌های اخیر در جشنواره‌ها، مثل دوران قبل از تحریم، حتی مثل دوران جنگ، راه خودشان را رفتند. حالا هم می‌توان گفت باز هم جشنواره‌های دنیا، به فیلم‌های ما و اندیشه سینمای ما نیاز دارند، پس حالا هم مثل قبل، میزان ما خواهند بود. نمی‌توانیم بگوییم امروز که تحریم‌ها برداشته شده، رویه ما در عرصه بین‌الملل تغییر می‌کند یا اتفاق ویژه‌ای رخ می‌دهد. تنها تأثیری که لغو تحریم‌ها خواهد داشت این است که سرمایه‌گذاران خارجی از این پس بی‌ترس و واهمه می‌توانند جلو بیایند و روی سینمای ایران سرمایه‌گذاری کنند.

● **همان‌طور که اشاره کردید، در این سال‌ها، تحریم‌ها نتوانستند، هنر ایران را به‌ انزوا ببرند. کمابینکه در همین چهار، پنج سال اخیر، شاهد دستاوردهای جشنواره‌ای مهم سینمای ایران،**

سرنوشت سینما در عصر پساتوافق به روایت «کامبوزیا پرتوی»

اندیشه، تحریم نمی‌پذیرد



عکس: مهدی سکنی

نظیر کسب جایزه اسکار بودیم. اما نمی‌توان از شرایط اقتصادی‌ای که تحریم‌ها ایجاد کردند، چشم پوشید. این شرایط، چه تأثیری بر سینما داشت؟

اولین مشکل، عدم‌اعتماد تهیه‌کننده‌های خارجی برای سرمایه‌گذاری روی محصولات ایرانی بود. اگر قرار بود آنها سرمایه‌گذاری کنند، ترجیح می‌دادند، کشور دیگری را برای فیلم‌برداری درنظر بگیرند و نه خود ایران را. اگرچه در این سال‌ها، تا حد زیادی تحریم‌ها توسط سینماگران دور زده می‌شد، اما به هر حال، دست‌وآلمان بسته بود. سرمایه‌گذار خارجی می‌دانست اگر در ایران فیلم بسازد، تگرانی و ترس این را خواهد داشت که مبدا فیلمش اینجا توقیف شود و دستتیش از همه‌جا کوتاه بماند. درواقع او امنیت مالی احساس نمی‌کرد. امروز می‌توان گفت وقتی این مشکلات به‌واسطه توافق برداشته شود، تهیه‌کننده غیرایرانی راحت‌تر می‌تواند حدس بزند که سرمایه‌گذاری‌اش چه سرانجامی خواهد داشت.

● **در بخش جشنواره‌ای سینما، آسیب تحریم‌ها چه بود؟**

راستش در این سال‌ها، در بخش جشنواره‌ای من اصلا متوجه نشدم ایران تحریم است! چون جشنواره‌های مختلف به فیلم‌های ما نیاز داشتند و بدون اینکه تحریم‌ها در نظر گرفته شوند، فیلم‌های ما حضور پررنگی در جشنواره‌های جهان داشتند. باز هم تأکید می‌کنم تحریم‌ها، بیشتر اقتصادی بودند تا اینکه فرهنگی باشند و بتوانند به هنر آسیب بزنند. در این سال‌ها، دانما فیلم‌های ما به جشنواره‌ها می‌رفتند و در دورترین جشنواره‌ها و معروف‌ترین‌هایشان، فیلم‌های ما حضور داشتند و جایزه می‌گرفتند.

● **امروز با برداشته‌شدن تحریم‌ها و گسترش بازار سینمای ایران در دنیا، فکر می‌کنید سینمای ما می‌تواند سغیری باشد برای توصیف چهره واقعی بین‌المللی ایران، که در سال‌های دولت قبل مخدوش شده بود؟**

بله، همان‌طور که در اوج تحریم‌ها و جنگ و دیگر مباحث سیاسی اجتماعی، سینما همیشه حضور پررنگ خودش را حفظ کرده و سفیر اندیشه ایرانی در عرصه بین‌الملل بوده است. سینما نمی‌تواند سیاسی باشد و وارد دعوای سیاسی شود، چون سینما، هنر است و فرهنگ است و رسانه. سینما همیشه راه خودش را رفته، باز هم راه خودش را می‌رود. به‌طورکلی همیشه هنر راه خودش را رفته و جسارت خودش را داشته است. مثلا نمی‌توان گفت حالا که تحریم‌ها برداشته شده، سینما جسورتر می‌شود. سینما همیشه در سخت‌ترین شرایط، راه خودش را رفته است.

● **یعنی شما وضعیت سینما را متأثر از فضای سیاسی و اجتماعی نمی‌دانید؟**

مسئله سینما همیشه متأثر از وقایع و اندیشه‌های جامعه بوده، اما از اتفاقی مثل برداشته‌شدن تحریم‌ها تأثیر چندانی نمی‌پذیرد؛ چون قبلا هم داشته‌ایم که تحریم می‌کرد. این همگی که لغو تحریم‌ها می‌تواند بر سینما بگذارد، گسترده‌شدن بازار فیلم ایرانی در جهان است و برای چنین اتفاقی باید برنامه‌ریزی کنیم و ببینیم از این‌ فرصت چطور می‌توان به بهترین نحو استفاده کرد و موفقیت فیلم‌های ایرانی در عرصه بین‌الملل را فراتر از جشنواره‌ها برد. درواقع با یک برنامه‌ریزی منسجم در بخش مدیریت سینما، باید ببینیم از چنین فرصتی چطور می‌توان بهترین بهره را بود.

سینما، سوار بر موج آشتی

محمد اطباطی، کارشناس امور بین‌الملل سینما؛ مسلمان من هم موافقم که بعد از توافق، قطعا گشایش‌هایی درخصوص ظهور سینمای ایران در عرصه‌های بین‌المللی صورت خواهد گرفت و توجه بیشتری به سینمای ایران خواهد شد اما جشنواره فیلم «زوریخ» پارسل پس از کران فیلم «ملبورن»، تصمیم داشت فیلم‌های نسل ششم سینماگران ایران را که نسل جدید هستند، به نمایش بگذارد و درواقع پیش از امضای توافق‌نامه، چنین ایده‌ای در ذهن دست‌اندرکاران جشنواره زوریخ شکل گرفته بود. حالا که توافقی صورت گرفته، به‌نوعی می‌توان گفت یک فرصت‌طلبی جذاب توسط دست‌اندرکاران این جشنواره صورت گرفته و این اتفاق را متصل کردند به توافق‌نامه‌ای که امضا شده و البته این اتفاق بدی هم نیست. اما به‌طورکلی می‌هرگز تمایل نداشتیم سیاست را این‌قدر روشن و صریح به سینما گره بزنم. امروز مسلمان پس از امضای توافق، جشنواره‌های مهم، بر موج توافق و آشتی سوار می‌شوند و به سینمای ایران توجه می‌کنند اما اینکه بدون سهم می‌ماند.

با مداخله وزیر کشور انگلستان

آی‌وی‌وی ویزای شش‌ماهه گرفت

از وطنش خارج شود. او بعد از دریافت پاسپورت با ویزای کوتاه‌مدت شینگن به مقصد آلمان پرواز کرد. ویزای آی‌وی‌وی به او اجازه می‌داد بتواند به ۲۶ کشور اروپایی به‌غیر از انگلستان وارد شود.براساس گزارش کاربین، بازگرداندن پاسپورت آی‌وی‌وی این امید را به‌وجود آورده بود که او بتواند در افتتاحیه نمایشگاهش که در ماه سپتامبر در آکادمی سلطنتی هنر در لندن برگزار می‌شود، حضور داشته باشد. باین‌حال این هنرمند چینی پس از ورود به شهر مونیخ در آلمان از ردشدن درخواستش از سوی اداره مهاجرت انگلستان خبر داد، او ادعا کرد که اداره مهاجرت انگلستان برنامه او را به هم ریخته است؛ چراکه به‌جای دادن ویزای شش‌ماهه کسب‌وکار تنها ۲۰ روز به او ویزا داده‌اند. او همچنین نام‌های را که سفارت انگلستان در پکن برای او فرستاده بود، منتشر کرده است. در متن این نامه عنوان شده است به‌دلیل اینکه او قبلا دارای محکومیت کیفری در چین بوده است، مشمول قوانین ویزای کسب‌وکار نمی‌شود و تنها می‌تواند ویزای محدود دریافت کند. بعد از اینکه او مقامات انگلستان را متهم به پشت‌کردن به مدافعان حقوق بشر کرد، تزا می، وزیر کشور انگلستان، شخصا به بررسی پرونده درخواست ویزای آی‌وی‌وی پرداخت و بعد از آن دستور داد که به آی‌وی‌وی ویزای شش‌ماهه داده شود و با فرستادن نامه‌ای از این هنرمند معذرت خواست.



برداشته‌شدن محدودیت‌های جهانی

نظام بانکی طراحی کنیم، فرصتی بسیار مناسب در اختیار فیلم‌سازهای ایرانی قرار خواهد گرفت تا در بازارهای جدید فیلم‌هایشان را ارائه کنند. نکته دیگری که تحت‌تأثیر برداشته‌شدن تحریم‌ها عیان خواهد شد، آمدن ابزار و تکنولوژی جدید به ایران است که ما پیش‌تر در این بخش، ضعف‌های بسیاری داشتیم. بخش بزرگی از سینما که وابسته به جلوه‌های ویژه است به‌خصوص سینمای سرگرمی‌ساز ما، می‌تواند از این امکان استفاده کند و با بازشدن بازار و آمدن ابزار جدید، نیازهای اولیه سینمایمان را برطرف کند. امکانی برای تولیدات مشترک سینمایی نیز، ازعواقب برداشته‌شدن تحریم‌هاست که خواه‌ناخواه بازار گسترده‌تری را هدف می‌گیرد. فکر می‌کنم که اگر ما مثل همه کشورهای دیگر به سمت تولید مشترک پیش برویم، می‌توانیم فرهنگ‌های مختلف و جوامع مختلفی را درگیر ساخت یک فیلم کنیم و به‌این‌ترتیب نمایش فیلممان محدود به کران ایران باقی نمی‌ماند و می‌توانیم از کران کشورهایی که در ساخت فیلم شریک‌اند نیز بهره‌مند شویم.

روحانی

می‌دانند؟ می‌خواهد؟ می‌تواند؟



میزگردی باحضور:

ابراهیم یزدی، محمدرضا خاتمی و علیرضا علوی‌نبار

مذاکرهٔ ایرانی و تراژدی یونانی

چپ‌های انقلابی و اصول‌گرایان رادیکال

مخالف توافق تاریخی ایران و غرب هستند

حالا چه باید کرد؟

با یادداشت‌هایی از: محمدفاضلی، سعیدلیلاز، احسان شریعتی



بلدنیستم
فیلم‌سآنتی‌مانتال
بسام

گفت‌وگو با
رخشان‌بنی‌اعتماد
دربارهٔ کارنامهٔ
سی‌وپنج‌ساله‌اش



داستان
من
و نامی‌نیگل
نوشتاری از
مصطفی‌ملکیان
در دفاع از
اصالت‌فرهنگ



ادبیات پولیتیزه و ادبیات دپولیتیزه
بررسی نسبت‌نویسندو و سیاست
با آثاری از: جعفر مدرس صادقی
نسرین رحیمیه، حسن میرعبادینی
به‌همراه میزگردی باحضور:
امیر حسن چهلتن، امیرعلی نجمیان
و بهروز افخمی



آه‌چ‌بنی‌صدر
در خفا دربارهٔ
مصدق‌گفت
شرح یک زندگی
سیاسی
در گفت‌وگویی با
خسروشاکری



چرا دموکرات می‌شدم؟ آیا اعتدالی می‌شدم؟

گذار سیاسی
در عصر مشروطه
در میزگردی با حضور
حاتم قادری و مازیار بهروز

اصلاح‌شاه

آسیب‌شناسی
گذار ما به دموکراسی
در سالگرد
انقلاب مشروطه
به‌روایت:
فخرالدین عظیمی

همایون کاتوزیان، جلال توکلیان
رسول جعفریان، فرزین وحدت
علی‌میرسیاسی، علی‌فردوسی
مقصودفر استخواه
اصغر شیرازی، منصوره اتحادیه
سپه‌لارایی‌فارسا نی و...

بیست‌وهفتمین

شمارهٔ اندیشهٔ پویا

منتشرشده

یک اتفاق ساده

Whatdowewant?



کیوان کثیریان

● **۱.** همه‌چیز این‌روزها ما یاد تیزر تبلیغاتی یک برند پوشک بچه می‌اندازد که به‌نظم از جهاتی حکایت این‌روزهای ماست. یک کودک روبه‌روی جمع پرشمار کودکان ایستاده و پشت بلندگوی دستی فریاد می‌زند؟ What do we want و جمعیت کودکان، روشن و مصمم هربار پس از این سؤال پاسخ می‌دهند: protection, dryness, comfort. این، یک موقعیت کاملا هدفمند و حرفه‌ای است. محصولی تولید می‌شود که مبتنی بر نیاز مصرف‌کننده طراحی شده و آنچه کودکان از این پوشک می‌خواهند برآورده می‌شود. اما نکته مهم آن است که هم کودکان به‌روشنی می‌دانند که چه می‌خواهند و هم تولیدکنندگان که سازندگان این فیلم تبلیغاتی‌اند.

با احترام تمام به همه همکاران زحمتکش و کاربلدم در حوزه رسانه، از ذکر این‌مثال عذر می‌خواهم ولی به‌هرحال اولاً در مثل مناقشه نیست و ثانیاً حکایت بخشی از روزنامه‌نگاری سینمایی ما بی‌ربط به این مثال نیست.

۲. این‌روزها عملکرد برخی از رسانه‌های سینمایی مجازی به‌گونه‌ای است که به‌سرعت این سؤال به ذهن می‌رسد که اینها در فضای رسانه چه می‌کنند؟ اساساً آیا برای خودشان هدف‌گذاری کرده‌اند؟ قرار است چگونه تأثیری بر سینمای ایران بگذارند؟ آیا اصلاً راه را درست آمده‌اند و شغلشان را درست انتخاب کرده‌اند؟

یکی تمام فکر و ذکرش این است که چه کسانی با فلان مسئول افطار خورده‌اند و چه کسانی سفر مشهد رفته‌اند و چه کسانی در فلان جشنواره شرکت کرده‌اند. در تمام اخباری از این دست که منتشر می‌کنند، یک جمله حقیق و نافذتر مستتر است: «چرا من توی این بازی نیستم» یا «چرا از من دعوت نشده». غافل از اینکه بیخ گوششان میلیون‌ها بلکه میلیاردها پول سینما کم شده یا به‌واسطه ساخت فیلم‌های فاخر بی‌ارزش به فنا رفته و این دوستان اصلا حواسشان نبوده و ککشان به نگرزیده است. آن یکی سایشش را بر کرده از حرف‌های بی‌سند، شایعات بی‌اساس، ادعاهای کذب، اخبار احوال شخصی هنرمندان و تحلیل‌های آبکی. دیگری یک تئوری جهالت‌سار اختراع می‌کند و با زستی پیامبرگونه و دنیایی پر از توهم شگفت‌آور، خود را مرکز جهان می‌پندارد و هر اقدام کواکول و آل پاچینی، جان کری و هر سخن جواد ظریف و شرف‌الدین و خودش را تحت آن تئوری تعریف می‌کند. دیگری هر که آگهی بدهد را حمایت می‌کند و بر هر که آگهی ندهد می‌تارد. یکی دیگر هم شب و روزش را گذاشته تا مسئولان سینمایی پیشین را تطهیر کند و باایاقت نشان دهد و مسئولان فعلی را برعکس و در این راه با هزینه‌ای گزاف و بهیچ، رسانه را ابزار قرار داده است. آنچه البته در تمام این موارد، مشترک به نظر می‌رسد، کم‌سوادی، بی‌دقتی، غلط‌های فاضش املایی و دستوری حتی در تیترها، بی‌اعتنایی به صحت آنچه منتشر می‌شود، ورود به حریم شخصی افراد، کپی‌کاری و مواردی از این دست است که به‌وفور در این رسانه‌ها به چشم می‌خورد و آنچه در این میانه نادیده گرفته می‌شود و زیر پای منفعت‌طلبی رسانه‌ای له می‌شود، خود رسانه است. برخی از این دوستان نابلد اصولا نمی‌دانند از رسانه چه می‌خواهند و تنها در طلب منافع شخصی و گروهی، رسانه را وسیله قرار داده‌اند. اخلاق، صحت اخبار، دقت و حرمت آدم‌ها، دینداری همه قربانی می‌شوند تا معمولا شهوت شهرت‌طلبی و مطامع یک فرد یا گروه تأمین شود.

بد نیست گاهی در خلوتی بنشینیم و به این فکر کنیم که اساساً از جان رسانه چه می‌خواهیم. بعد مثل همان کودکان به دو، سه کلمه جواب مشخص برسیم. شاید بعرض حتی لازم باشد شغلمان را عوض کنیم و بیش از این‌ب باعث بدنامی یک حرفه نشویم. واقعا گاهی لازم است لااقل خودمان بدانیم؟! What do we want

زیر آسمان فیروزه ای

«روانی» هیچکاک در قللک

● **شرق:** پردیس سینمایی قللک فیلم «روانی»، به‌کارگردانی آلفرد هیچکاک، را که از شاخص‌ترین آثار این کارگردان است، روز چهارشنبه ۱۴ مرداد، ساعت ۱۸:۱۵ نمایش می‌دهد. خلاصه داستان چنین است: «مارین کتیش» پول‌های کارفرمایش را می‌دزد و از شهر محل سکونتش خارج می‌شود و بین راه در هتل بیتش، که جوانی به نام «نورمن» اداره‌اش می‌کند، به استراحت می‌پردازد... و در ادامه فیلم با شخصیتی روبه‌رو می‌شود که ماجرای فیلم را به سمت‌وسوی دیگری می‌برد. همچنین فیلم «بدون توقف» ساعت ۲۳:۳۰ همان روز پرده این سینما می‌آید. Non-Stop فیلمی اکشن-رم‌آلود است، به‌کارگردانی جاومه کوله-سِرا و از ستارگان این فیلم می‌توان به لیام نیسون و جولیان مور اشاره کرد. جمعه ۱۶ مرداد نیز این سینما فیلم «مردان پادشاه» را در سانس ۱۸:۱۵ نمایش می‌دهد.